

Reactie Raad voor de Kinderbescherming op het concept-wetsvoorstel Jeugdwet

Inleiding:

De Raad voor de Kinderbescherming kan op hoofdlijnen goed werken met de voorliggende concept Jeugdwet. De Raad is ter voorbereiding van de concept Jeugdwet reeds in gesprek op landelijk en lokaal niveau met gemeenten, de VNG en met de G4 en de G32 om te komen tot sluitende afspraken, teneinde snel en adequate hulp te kunnen inzetten daar waar ouders niet zelf in staat zijn tot het verminderen dan wel oplossen van opvoedingsproblemen.

Vanuit onze betrokkenheid bij de brede jeugdzorg en jeugdbescherming in het bijzonder hebben wij wel enkele algemene kanttekeningen bij de concept Jeugdwet en aantal artikelgewijze opmerkingen. Hierna zullen eerst de algemene kanttekeningen genoemd worden, waarna de opmerkingen per artikel zullen volgen.

Algemene kanttekeningen:

- De wet streeft naar ontschotting van de bestaande kokers, waardoor een meer integrale aanpak van opvoedproblemen mogelijk wordt. Dat is slechts ten dele gelukt, want oude schotten verdwijnen weliswaar, maar er komen nieuwe, meer diffuse schotten voor in de plaats, zoals bijvoorbeeld de afbakening tussen vrijwillige AWBZ zorg en de zwaardere AWBZ zorg. Eenzelfde beweging is te zien bij de LVB jeugd. Deze nieuwe schotten staan een integrale aanpak in de weg. Een integrale aanpak is belangrijk en hiervoor zijn sterke verbanden met onderwijs, gezondheidszorg en de Wmo noodzakelijk. Deze verbanden zijn in de concept Jeugdwet maar zeer beperkt gelegd. Dat is een gemis;
- De wet regelt het stelsel erg gedetailleerd, mede doordat op tal van plaatsen wordt opgemerkt dat er nadere regelgeving wordt ontwikkeld. Daarmee wordt de ruimte voor gemeenten wel erg ingeperkt. De Raad pleit voor een minder gedetailleerde wetgeving en meer ruimte voor gemeenten, waardoor, rekening houdend met de lokale verhoudingen, een optimaal stelsel kan worden vormgegeven om opvoedproblemen op te lossen;
- Als het belangrijk wordt gevonden dat ingezet wordt op de eigen kracht van burgers, zoals te lezen in het algemeen deel van de Memorie van Toelichting, dan heeft het de voorkeur van de Raad indien dit als kwaliteitsvereiste wordt opgenomen in de wetstekst;
- De wereld wordt kleiner en er vindt meer grensoverschrijdend verkeer plaats. Het is van belang dat bij bijvoorbeeld de Uitvoeringsverdragen bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag en het Haags Adoptieverdrag wordt nagegaan waar bepalingen eventueel op gespannen voet staan met de Jeugdwet. Ook mist in de wetstekst een bepaling over de positie van vreemdelingen in de Nederlandse jeugdzorg, terwijl dit wel in het Uitvoeringsbesluit van de Wet op de jeugdzorg is geregeld;
- De wet treedt in werking als ook delen van de nieuwe kindbeschermingswetgeving in werking zullen treden. Daar is in de huidige opzet niets van te terug te vinden;
- De positie van de speciale voogdijinstellingen als de William Schrikker Groep en het Leger des Heils is in de wet niet geregeld, terwijl de positie van Nidos wel geregeld is; is hier een reden voor?
- De rol van de gemeentelijke organisaties in de uitvoering van de toetsende taak is in de Jeugdwet niet geregeld.
- De regeling rondom de gesloten opvang is erg uitgebreid. Niet helder is waarom er niet verwezen wordt naar de Beginselenwet Justitiële Jeugdinrichtingen als het gaat om rechtswaARBorgen gedurende de opvang. Dat zou de wet een aanzienlijk stuk korter maken. Voorts is de Raad geen voorstander van de voorwaardelijke machtiging gesloten jeugdzorg. Indien voldaan is aan de criteria om een machtiging gesloten opvang af te geven, is behandeling noodzakelijk en is het gewenst dat deze ook plaatsvindt. Het gaat er toch om dat de jongere in staat wordt gesteld om op adequate wijze te leren participeren in de samenleving. De voorwaardelijke machtiging kan wellicht als stok achter de deur dienen om e.e.a. op gang te brengen, maar de gewenste behandeling vindt niet plaats, terwijl hiervoor nu juist wel de noodzaak bestaat. De voorwaardelijke machtiging lijkt een vlees noch vis oplossing.

Reactie op wetsvoorstel per artikel:

Artikel 1.1 lid1

In de definitie staat dat de gecertificeerde instelling geen jeugdhulp mag verlenen.

Wordt wellicht bedoeld dat de gecertificeerde instellingen niet ook aanbieder van zorg mag zijn? Zowel de jeugdbeschermer als de jeugdreclasserder verlenen nu ook zelf hulp en ondersteuning aan het gezin (zie ook definitie van jeugdhulp in wetsvoorstel). Dit past ook goed binnen één van de uitgangspunten van de wetgever waar gesproken wordt over "één gezin, één plan, één regisseur". Zoals het nu geformuleerd is, lijkt het alsof dat straks niet meer mogelijk is.

Artikel 1.1 lid 2

In het Burgerlijk Wetboek wordt met ouder de juridische ouders bedoeld. Dit wetsvoorstel hanteert in dit artikel een bredere definitie en wekt daardoor verwarring in de hand.

Artikel 2.3., 4^e onderdeel

Hier wordt de Raad als relevante organisatie gemist.

Artikel 2.7

De Raad wordt niet meer specifiek genoemd bij de voorbereiding van beleidskader en plannen, zoals nog wel het geval was in de WJz (art. 30.2, art. 32.4).

Artikel 3.1.lid 1

Er is uitdrukkelijk sprake van een jeugdhulpverlener (volgens art. 1.1 een natuurlijke persoon die in persoon beroepsmatig jeugdhulp verleent). Betekent dit dat het college geen jeugdhulpaanbieder aan kan wijzen als deze geen natuurlijke persoon is (en niet MHK)? Of krijgt het dan het karakter van een aanwijzing van alle jeugdhulpverleners die werkzaam zijn binnen de rechtspersoon van de jeugdhulpaanbieder?

Artikel 3.1 lid 5

Graag toevoegen dat het een verzoekschrift aan de rechter betreft.

Artikel 4.1.2

De redactie van deze bepaling is op z'n minst onduidelijk. Wie verleent hulp? Kan een MHK hulp verlenen? Wat moet worden begrepen onder verantwoorde hulp?

Artikel 4.1.8 lid 1

Gemist wordt door wie in dit lid toestemming moet worden geven. In dit lid zou de hoofdlijn volledig vast moeten liggen, dus dat de jeugdige en diens wettelijk vertegenwoordigers toestemming moeten geven. In de volgende leden kan dan tot uitdrukking komen wanneer toestemming van of de een of de ander(en) voldoende is c.q. wanneer geen toestemming nodig is. Impliceert de redactie van dit hele artikel overigens niet dat jeugdhulpaanbieders ook in vrijwillig kader 'gedwongen' alle hulp kunnen verlenen, mits het college heeft bepaald dat deze hulp 'noodzakelijk' of 'kennelijk onverwijld nodig' is (zie lid 7). Wat wordt bedoeld als er staat "zonder toestemming". Gaat het om een situatie waarin ouders/minderjarigen niet in staat zijn om toestemming te geven of ook om de situatie waarin ouders en of kind hun toestemming weigeren. In dat laatste geval lijkt de vraag aan de Raad om onderzoek naar de noodzaak van een kindbeschermsmaatregel aan de orde.

Gaat het om een weigeren ouders en/of kind van voor de ontwikkeling en bescherming van het kind noodzakelijke hulp dan dient de zaak aan de Raad te worden voorgelegd.

Artikel 4.1.8 lid 4

Waarom wordt niet aangesloten bij het IVRK waar als criterium wordt aangehouden dat het kind de reikwijdte van zijn handelen kan overzien?

Artikel 5.2 en 5.3

De redactie van deze bepaling roept vragen op. Moet nu voor ieder gezinslid een verklaring van geen bezwaar wordt afgegeven of is dat slechts bedoeld voor de aanvrager? Daarnaast ontstaat er met deze bepaling maar beperkte controle op de uitvoering van pleegzorg. Vakantiekinderen bijvoorbeeld worden niet gescreend. Naar de mening van de Raad geeft de eenmalige verklaring van geen bezwaar een schijnzekerheid.

Artikel 6.1.2 lid 7

'Gezinsvoogdij' (derde regel) moet zijn 'voogdij'.

In dezelfde zin staat 'Raad' als aanduiding voor RvdK. In art. 1.1. wordt 'Raad' echter niet gedefinieerd.

Artikel 6.1.5 lid 2.

'Verlening' moet 'verlenging' zijn.

Artikel 6.1.8 lid 1

Moet het ook hier niet 'voogdij' zijn in plaats van 'gezinsvoogdij'?

De OvJ wordt hier genoemd, maar in de rest van de op dit onderwerp betrekking hebbende artikelen nergens meer (college en raad wel steeds bij naam). De OvJ mag dus een verzoek indienen, maar is verder niet gehouden aan vorm en inhoud van het verzoek (art. 6.1.9), hoeft niet bij de zitting te zijn (art. 6.1.10), krijgt geen afschrift van de beschikking (art. 6.1.12) en ook geen mededeling over schorsing en niet verlengen (art. 6.1.13) en mededeling over opneming (art. 6.1.14).

Artikel 7.3.11 lid 3

De verwijzing hoort waarschijnlijk naar art. 4.1.7 te zijn.

Artikel 7.3.12

Bewaartermijn dossiers is 15 jaar, zou dat niet langer moeten zijn in bepaalde gevallen? De Raad hanteert bijvoorbeeld voor dossiers van adoptiezaken en van een voogdijmaatregel na ontheffing of ontzetting een eeuwigdurende bewaartermijn. Dit is van belang omdat adolescenten de Raad met regelmaat benaderen met het verzoek om inzage om te weten wat er in hun gezin van herkomst is gebeurd. Een algemene bewaartermijn van 15 jaar is voor deze zaken te kort.

Artikel 7.3.13

Zit er tussen de leden 1 en 2 een dubbeling. De uitzonderingsgrond van 2 staat al in de bijzin van 1.

Utrecht, 15 oktober 2012